

kritieken

Emigratiegolf met schurende nostalgie

Theater

'Naar wijder horizon' van Don Duyns door Productiehuis Rotterdam i.s.m. Theater Walhalla o.r.v. Nataliya Golofastova in het kader van De Internationale Keuze van de Rotterdamse Schouwburg, t/m 27-9 in Steinwegkantine, Katendrecht; info: 010-4118110 of www.deinternationalekeuze.nl

Of iedereen zijn mobiel wil uitzetten, want in een voorstelling die in de jaren vijftig speelt zou dat immers erg vreemd overkomen. En dan gaat er, verdikkeme, toch eentje af. Zo sijpelt de nieuwe tijd, niet helemaal toevallig, door in een stukje vaderlandse historie, waar schrijver Don Duyns en regisseuse Nataliya Golofastova hun nagels laten schuren door de er vanzelf aanklevende nostalgie.

Terwijl met aankleding en liedjes de spruitjeslucht van de magere jaren toen wordt opgeroepen, worden heel subtiel lijntjes doorgetrokken. Zorgen woningnood en economische stagnatie voor te volle huizen en lege koektrommels, de regering ontketent een ongekende emigratiegolf met de ook destijds al bezwerende kreet 'Nederland is vol'. Uit de mond van vadertje Drees.

Als voor sommige, door heimwee verteerde gelukzoekers overzee inmiddels geen weg meer terug is, is in Nederland het tij intussen radicaal gekeerd. En dezelfde ronselaar, die net nog de mensen het schip naar Australië in praatte, bazuïnt nu even overtuigend rond hoe hard Nederland mensen nodig heeft.

Om zich vervolgens luidkeels te beklagen over de islamitische tsunami en het gejengel vanaf een moskee.

John Buijsman geeft die reactionaire types net dat tikkeltje overdrij-



Gelukzoekers Kevin Schoonderbeek en Rosa Reuten.

FOTO BEER BUIJSMAN

ving mee, dat de weemoed in andere scènes een mooi contrapunt bezorgt. Ook in muzikaal opzicht.

De voorstelling swingt en zingt, niet in het minst door de inbreng van het kwartet van Raymund van Santen, diens arrangementen van ouderwetse melodieën en het als een running ballad door de scènes heen gevlochten reisverslag van Abel Tasman. Maar zeker ook door de expressieve combinatie van hard commentaar en melancholie, van realisme en bijna-slapstick, van dialoog en close harmony.

Qua stijl doet de voorstelling denken aan de beroemde serie 'The singing detective' (1986, verfilmd in 2003), een verhaal in meerdere lagen, spontaan in liedjes overgaande dialogen.

Net als in 'Anoniem' ('Een vrouw in Berlijn') roept Golofastova met sobere, maar doelgerichte middelen een sterk tijdsbeeld op, terwijl schrijver

Duyns fijntjes laat doorschemeren dat ook christenzonen zich ooit beriepen op de wil van God, als de vrouw moest doen wat zij wilden. In dit geval: hier blijven.

Maar Aaltje heeft een slim weerwoord: Had niet God ook gezegd 'verspreid u over de aarde? Onweerlegbare ironie laat actrice Debbie Korper in zo'n zin doorklinken. Prachtig ook hoe zij met een liedje en een hupsje Aaltjes taaiheid opens met een onvermoede frivoliteit inkleurt. Met haar stugge man een heerlijk burgerlijke tegenpool van een ander, jong en avontuurlijker stel gelukzoekers. Beide stuklopend op een realiteit die killer is dan de droom.

De locatie met uitzicht over haven en langs varende schepen versterkt het universele gevoel van verlangen en eenzaamheid, al had de luxaflex voor de ramen minder vaak dichtgetrokken mogen worden.

Hanny Alkema